

BO'LAJAK RAHBARLARDA KREATIV FIKRLASHNING RIVOJLANTIRISH USULLARI

Musayeva Zamira Abdumalikovna

Qo'qon universiteti magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada kelajakda yetakchi bo'lishga tayyor bo'lgan shaxslar orasida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalash va oshirishning muhim mavzusi tahlil etildi. Ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan turli usullarni o'rganildi. Bundan tashqari, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishda ta'lim va o'quv dasturlarining roli tahlil etildi. Unda ta'lim muassasalari va yetakchilikni rivojlantirish tashabbuslari ijodkorlikni rivojlantirish uchun innovatsion o'qitish usullari va tajribaviy o'rganishni qanday o'z ichiga olishi mumkinligi muhokama qilinadi. Rahbariyatda ijodiy fikrlashning ahamiyatini aniqlash, uning bugungi dinamik va murakkab biznes muhitida muammolarni hal qilish, innovatsiyalar va moslashuvchanlikka ijobiy ta'sir darajalari chiqir tahlilga tortildi.

Kalit so'zlar: ijodiy fikrlash, yetakchilikni rivojlantirish, innovatsiyalar, muammolarni hal qilish, tanqidiy fikrlash, tasavvur qilish, qaror qabul qilish, dizayn fikrlash, tadbirkorlik, kognitiv moslashuvchanlik, ehtiyotkorlik, hamkorlik, muloqot qobiliyatlari, uzluksiz o'rganish.

Аннотация. В данной статье проанализирована важная тема воспитания и совершенствования навыков творческого мышления у лиц, готовых в будущем стать лидерами. Были изучены различные методы, направленные на развитие навыков творческого мышления. Кроме того, была проанализирована роль образовательных и обучающих программ в формировании навыков творческого мышления. В нем обсуждается, как образовательные учреждения и инициативы по развитию лидерства могут включать инновационные методы обучения и экспериментальное обучение для развития творческих способностей. Определена важность творческого мышления в лидерстве, проанализировано его положительное влияние на решение проблем, инновации и гибкость в современной динамичной и сложной бизнес-среде.

Ключевые слова: творческое мышление, развитие лидерских качеств, инновации, решение проблем, критическое мышление, воображение, принятие решений, дизайн-

мышление, предпринимательство, когнитивная гибкость, внимательность, сотрудничество, коммуникативные навыки, непрерывное обучение.

Abstract. This article analyzed the important topic of educating and improving creative thinking skills among individuals who are ready to become leaders in the future. Various methods aimed at developing creative thinking skills were studied. In addition, the role of education and training programs in the formation of creative thinking skills was analyzed. It discusses how educational institutions and leadership development initiatives can incorporate innovative teaching methods and experiential learning to foster creativity. Determining the importance of creative thinking in leadership, its positive impact on problem solving, innovation and flexibility in today's dynamic and complex business environment was analyzed.

Key words: creative thinking, leadership development, innovation, problem solving, critical thinking, imagination, decision making, design thinking, entrepreneurship, cognitive flexibility, mindfulness, collaboration, communication skills, continuous learning.

Texnologik taraqqiyot, jadal global muammolar va doimiy rivojlanib borayotgan biznes tizimi bilan shakllangan davrda liderlarning roli shunchaki boshqaruvchi emas, u endi keng qamrovli faoliyatga aylanib bormoqda. Bugungi yetakchilardan uzoqni ko'ra oladigan, moslasha oladigan va eng avvalo, murakkabliklarni bartaraf etishda ijodiy qobiliyat egasi bo'lishlari talab etiladi. Ijodiy fikrlash innovatsiyalar uchun muhim hisoblanib, tashkilotlarni yangi yechimlar va innovatsion yutuqlar sari undaydi. Rahbarlarga qo'yiladigan talablar murakkablashib borar ekan, an'anaviy chegaralardan tashqarida fikrlash qobiliyati muhim omillardan biri sanaladi. Ijodkorlik tug'ma xususiyat emas, balki muhim va strategik usullar orqali o'stirilishi mumkin bo'lgan mahorat ekanligini, o'sib kelayotgan rahbarlarda ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning turli yondashuvlarini o'rganishni muhim deb hisobladik. Ijodkorlik va yetakchilik o'rtasidagi dinamik o'zaro ta'sirni anglangan holda, tashkilotlar innovatsiyalarni boshdan kechirishga va doimiy rivojlanayotgan tizimda muvaffaqiyatga erishishga tayyor bo'lgan ilg'or fikrli shaxslar kadrlarini yetishtirishlari mumkin. Bo'lajak rahbarlarda kreativ fikrlashning rivojlantirish usullari bo'yicha dunyo olimlari orasida bir qancha tadqiqot ishlari olib borilgan bo'lib, ular asosida rahbarlarda kreativ fikrlash va tanqidiy mulohazalarning naqadar ahamiyatli ekanligiga amin bo'ldik. Jumladan, ta'lim va ijodiy rivojlanish bo'yicha – K.Robinsonning (2001) “ Bizning fikrimizdan

tashqarida: ijodkor bo'lishni o'rganish", Soyer, R. K. (2011) " Ijodkorlikni tushuntirish: Inson innovatsiyasi haqidagi fan", Mumford, M. D., Skott, G. M., Gaddis, B. va Strange, J. M. (2002). "Yetakchi ijodiy odamlar: tajriba va munosabatlarni tartibga solish", Amabile, T. M. (1998) "Ijodkorlikni qanday o'ldirish mumkin" kabi tadqiqot ishlari yuqoridagi fikrlarimizni asoslaydi. Manbalarda ijodkorlikning turli xil nazariy talqinlari yuzasidan ham fikr va mulohazalarga ega bo'ldik. Ijodkorlik nazariyasi so'nggi sotsiologiya tadqiqotlaridan olingan yangi tushunchalarga asoslanadi. Guruh ijodkorligini o'rganishda uchta asosiy yo'nalish shakllantirildi: 1) kontekstda guruh ijodkorligi, 2) guruh darajasidagi ijodiy sinergiya va 3) guruh ijodkorligini rivojlantirish strategiyalari.¹ Individual bilimlar guruh ijodkorligi uchun potentsial resurs bo'lib, guruh ijodi bilim yaratishning harakatlantiruvchisi bo'lishi mumkin. Guruh ijodkorligini empirik tarzda ham sifat, ham miqdoriy yondashuvlar orqali tekshirish mumkin, bu esa kelajakdagi tadqiqotlarda metodologiyalarning ijodiy kombinatsiyasini ham talab qiladi. Muvaffaqiyatli rahbar bir qator to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita ta'sir qilish taktikasini qo'llashi kerak - bu tashkilot muhitida ishlaydigan ijodiy odamlarning ehtiyojlariga mos keladigan usuldir.² Darhaqiqat, muvaffaqiyatli rahbar o'z jamoasini samarali boshqarish va ilhomlantirish uchun to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita turli xil ta'sir taktikalarini qo'llashga mohir bo'lishi kerak. Har xil vaziyatlarda harakat qilish va turli strategiyalarni qo'llash qobiliyati dinamik va doimiy o'zgaruvchan biznes muhitida juda muhimdir.

To'g'ridan-to'g'ri ta'sir qilish taktikasi aniq muloqotni o'z ichiga oladi, to'g'ri ko'rsatmalar yoki yo'nalishlar beradi. Istiqbolli rejalarni ifodalay oladigan, maqsadlar qo'ya oladigan va aniq tasavvurni to'g'ridan-to'g'ri bildira oladigan lider jamoa a'zolarida ishonchni uyg'otadi va yo'nalish hissini shakllantira oladi. Boshqa tomondan, namuna ko'rsatish, munosabatlarni o'rnatish va ijobiy tashkiliy madaniyatni yaratish kabi bilvosita ta'sir qilish taktikasi bir xil darajada kuchli bo'lishi mumkin. Bu usullar ko'pincha vaqt o'tishi bilan jamoaning xatti-harakati va munosabatini shakllantiradi. O'zlari qabul qilgan qadriyatlarini o'zida mujassam etgan, hamkorlik va inklyuziv ish muhitini qo'llab-quvvatlaydigan va kuchli shaxslararo aloqalarni

¹ Chunfang Zhou, Lingling Luo. Group Creativity in Learning Context: Understanding in a Social-Cultural Framework and Methodology. *Creative Education*, Vol.3 No.4, August 13, 2012

² Mumford, M. D., Scott, G. M., Gaddis, B., & Strange, J. M. (2002). Leading creative people: Orchestrating expertise and relationships. *The Leadership Quarterly*, 13(6), 705-750. [https://doi.org/10.1016/S1048-9843\(02\)00158-3](https://doi.org/10.1016/S1048-9843(02)00158-3)

o'rnatahdigan rahbar o'z jamoasiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi, yaxlit va g'ayratli ishchi kuchini yaratishi mumkin.

Moslashuvchanlik yetakchilikning kalitidir va muvaffaqiyatli rahbar o'z ta'sir taktikasini kontekst va ishtirok etgan shaxslarga qarab moslashtira olishi kerak. To'g'ridan-to'g'ri va qat'iy yondashuv zarur bo'lgan holatlar mavjud, boshqa hollarda esa ko'proq hamkorlik va bilvosita strategiya yaxshi natijalar berishi mumkin. Jamoa dinamikasini o'qish va shunga mos ravishda yetakchilik uslubini o'zgartirish qobiliyati samarali yetakchilikning o'ziga xos belgisidir.

Bundan tashqari, aralash ta'sir taktikasini qo'llash rahbarga jamoa a'zolarining turli ehtiyojlari va afzalliklarini qondirishga imkon beradi. Ba'zi odamlar to'g'ridan-to'g'ri yo'l-yo'riqlarga yaxshiroq javob berishlari, aniq taxminlar va tuzilmani qadrlashlari mumkin, boshqalari esa ko'proq hamkorlik va munosabatlarga yo'naltirilgan muhitda rivojlanishi mumkin. Yetakchilikning murakkabliklarida harakat qilish uchun bevosita va bilvosita ta'sir qilish taktikasini birlashtirishi kerak. Ushbu moslashuvchanlik ularga turli xil jamoa a'zolari bilan bog'lanish, o'z qarashlarini samarali etkazish va ijobiy va samarali ish muhitini yaratishga imkon beradi.

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish dasturlari odamlarning o'zgacha fikrlash, innovatsion g'oyalarni yaratish va muammolarga o'ziga xos nuqtai nazardan yondashish qobiliyatini oshirish va rivojlantirish uchun mo'ljallangan. Ushbu dasturlar hayotning turli jabhalarida, jumladan, ta'lim, biznes va shaxsiy rivojlanishda ijodkorlikning muhimligini tan oladi. Ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali ishtirokchilar yanada moslashuvchan, topqir va samarali muammolarni hal qilishlari mumkin.

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish dasturlarining asosiy komponentlari³ quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

Divergent fikrlash mashqlari: ushbu mashqlar ishtirokchilarni muammoni hal qilishning keng doirasini o'rganishga undaydi. Aqliy hujum mashg'ulotlari, aql xaritasi va boshqa turli xil fikrlash usullari odamlarga an'anaviy fikrlash shakllaridan voz kechishga va ko'plab g'oyalarni yaratishga yordam beradi.

---

³ Bono, Edward de. "How to have creative ideas." (2007).

Fanlararo ta'lim: turli sohalar va sohalarga ta'sir qilish fanlararo fikrlashni rivojlantiradi. Ijodiy fikrlash dasturlari ko'pincha ishtirokchilardan bir nechta fanlar bo'yicha tushunchalarni olishni talab qiladigan, kengroq nuqtai nazarni rivojlantiruvchi va turli sohalardagi g'oyalar sintezini rag'batlantiradigan faoliyatni o'z ichiga oladi.

Hamkorlikdagi loyihalar: ijodiy loyihalar bo'yicha jamoalarda ishlash kollektiv ijodkorlikni rag'batlantirishi mumkin. Hamkorlik odamlarga boshqalarning kuchli tomonlari va g'oyalaridan foydalanish imkonini beradi, bu esa yanada mustahkam va innovatsion yechimlarni ishlab chiqishga olib keladi. Jamoa qurish faoliyati va guruh loyihalari ijodiy fikrlash dasturlarining umumiy komponentlaridir.

Ehtiyotkorlik va mulohaza yuritish: ehtiyotkorlik amaliyotlari odamlarga o'zlarining fikrlash jarayonlari haqida ko'proq xabardor bo'lishga yordam beradi, bu ularga kognitiv naqshlarini yaxshiroq tushunish va boshqarish imkonini beradi. Mulohaza mashqlari ishtirokchilarga ijodiy fikrlash yondashuvlarini tahlil qilish, takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash va strategiyalarini takomillashtirishga yordam beradi.

Qiziqishni rivojlantirish: ijodiy fikrlash dasturlari ko'pincha qiziqishning innovatsiyalar ortidagi harakatlantiruvchi kuchi sifatida muhimligini ta'kidlaydi. Ishtirokchilarni savollar berishga, yangi mavzularni o'rganishga va o'zlarining qulaylik zonalaridan tashqarida bilim izlashga undash ijodiy fikrlashni rag'batlantirishi mumkin.

Ijodiy texnikalar bo'yicha trening: ishtirokchilar lateral fikrlash, SCAMPER (almashtirish, birlashtirish, moslashtirish, o'zgartirish, boshqa ishlatish, yo'q qilish, teskari fikrlash) va oltita fikrlash shlyapalari kabi ijodkorlikni oshirishning maxsus usullarini o'rganishlari mumkin. Ushbu usullar muammolarni ijodiy hal qilishda tizimli yondashuvlarni ta'minlaydi.

Fikr-mulohaza va takrorlash: konstruktiv fikr-mulohazalar shaxsiy o'sish va takomillashtirish uchun zarurdir. Ijodiy fikrlash dasturlari ko'pincha ishtirokchilarga o'z g'oyalarini takomillashtirish, muvaffaqiyatsizliklardan saboq olish va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini takrorlashda yordam beradigan qayta aloqa mexanizmlarini o'z ichiga oladi.

Ochiq ta'lim muhiti: ochiq va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish ijodkorlikni rivojlantirishning kalitidir. Dasturlar tavakkal qilish va tajriba o'tkazishni rag'batlantirishi

mumkin, shuningdek, odamlarga o'z fikrlarini hukm qilishdan qo'rqmasdan ifoda etishi va o'rganishi uchun xavfsiz joyni ta'minlashi mumkin.

Uzluksiz ta'lim madaniyati: ijodiy fikrlash doimiy jarayondir. Dasturlar doimiy o'rganish va takomillashtirish ongini shakllantirishi, ishtirokchilarni dasturning rasmiy muddatidan tashqarida ijodiy ifoda uchun yangi muammolar va imkoniyatlarni izlashga undashi kerak. Ijodiy fikrlashni rivojlantirish dasturlari odamlarning tez o'zgaruvchan dunyoda innovatsiya qilish, moslashish va ustunlik qilish qobiliyatini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu dasturlar ishtirokchilarga murakkab muammolarni hal qilish va turli sohalarning rivojlanishiga hissa qo'shish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va fikrlash qobiliyatini beradi.

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, pedagoglar, psixologlar va tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan turli yondashuvlar mavjud. Ijodiy fikrlashni rivojlantirishga turli xil yondashuvlarning qiyosiy tahlili:

Psixologik yondashuvlar:

- Divergent fikrlash va konvergent fikrlash: Divergent fikrlash bir nechta g'oyalar, yechimlar yoki imkoniyatlarni yaratishni o'z ichiga oladi, konvergent fikrlash esa yagona to'g'ri javob topishga qaratilgan. Ushbu ikki turdagi fikrlashni muvozanatlash ijodkorlikni rivojlantirish uchun juda muhimdir.

- Torrance ijodkorlik modeli: E. Pol Torrance tomonidan ishlab chiqilgan ushbu model ravonlik, moslashuvchanlik, o'ziga xoslik va ishlab chiqish kabi asosiy komponentlarga urg'u beradi. U ijodiy fikrlash qobiliyatlarini baholash va oshirish uchun asos yaratadi.

Ta'limga oid yondashuvlar:

- Ijodiy muammolarni hal qilish (CPS): CPS - bu muammoni aniqlash, g'oyalar yaratish, yechimlarni baholash va ularni amalga oshirishni o'z ichiga olgan tizimli yondashuv. Bu talabalarda tizimli va ijodiy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

- Loyihaga asoslangan ta'lim (PBL): PBL talabalarni tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni talab qiluvchi real loyihalarga jalb qiladi. U hamkorlik, tadqiqot va muammolarni hal qilishga yordam beradi, amaliy tajribalar orqali ijodkorlikni rivojlantiradi.

Kognitiv yondashuvlar:

- Mind Mapping: Toni Buzan tomonidan ommalashtirilgan, aql xaritasi g'oyalar va ularning aloqalarini vizual tarzda aks ettirishdir. Bu chiziqli bo'lmagan fikrlashni rag'batlantiradi va odamlarga tushunchalar orasidagi munosabatlarni ko'rishga yordam beradi, ijodiy uyushmalarni rivojlantiradi.

- Lateral fikrlash: Edvard de Bono tomonidan ishlab chiqilgan lateral fikrlash muammolarni bilvosita va ijodiy yondashuv orqali hal qilishni o'z ichiga oladi. U an'anaviy fikrlash usullarini shubha ostiga qo'yadi va muammolarga turli nuqtai nazardan qarashni rag'batlantiradi.

Ekologik yondashuvlar:

- Ijodkorlik uchun qulay muhit: Ijodkorlikni rag'batlantiradigan joylarni yaratish sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ochiq va hamkorlikdagi ish joylari, resurslardan foydalanish va qo'llab-quvvatlovchi muhit ijodiy fikrlash uchun qulay muhitga yordam beradi.

- Turli rag'batlantirishga ta'sir qilish: Odamlarni turli xil tajribalar, madaniyatlar va fanlar bilan tanishtirish ularning dunyoqarashini kengaytirishi va ijodiy fikrlashni kuchaytirishi mumkin. Sayohat, fanlararo tadqiqotlar va madaniy immersion bu yondashuvga misoldir.

Texnologiyaga asoslangan yondashuvlar:

- Raqamli asboblari va platformalar: Texnologiya ijodiy ifoda va muammolarni hal qilish uchun turli vositalar va platformalarni taqdim etadi. Video tahrirlash dasturi, grafik dizayn vositalari va hamkorlikdagi onlayn platformalar turli sohalarda ijodiy fikrlashni osonlashtirishi mumkin.

- Onlayn ta'lim platformalari: Elektron ta'lim platformalari ijodiy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun moslashuvchan va interaktiv muhitlarni taqdim etishi mumkin. Ijodkorlik, dizayn fikrlash va innovatsiyalar bo'yicha kurslar keng auditoriya uchun ochiqdir.

Ijtimoiy va hissiy yondashuvlar:

- Muvaffaqiyatsizlikni qabul qilish: Muvaffaqiyatsizlikni ijodiy jarayonning tabiiy qismi deb biladigan fikrlashni rag'batlantirish, odamlarga tavakkal qilish va muvaffaqiyatsizliklardan saboq olishga yordam beradi.

- Hamkorlik va muloqot qobiliyatlari: Ijodkorlik ko'pincha odamlar bir-birlarining g'oyalarini baham ko'rishlari va qurishlari mumkin bo'lgan hamkorlik muhitida rivojlanadi. Samarali muloqot va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish ijodiy muhitni

rivojlantirishning ajralmas qismidir. Ijodiy fikrlashni rivojlantirishga yaxlit yondashuv ko'pincha psixologik, ta'lim, kognitiv, ekologik, texnologiyaga asoslangan va ijtimoiy-emotsional strategiyalarning kombinatsiyasini o'z ichiga oladi. Ushbu yondashuvlarni individual ehtiyojlar va kontekstlarga moslashtirish ijodiy fikrlashni rivojlantirish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirish uchun kalit hisoblanadi.

Ijodiy fikrlashning rivojlanishiga bir qancha omillar xalaqit berishi mumkin.⁴ Shuni ta'kidlash kerakki, bu omillar insondan odamga farq qilishi va turli xil ekologik, ijtimoiy va individual omillar ta'sirida bo'lishi mumkin.

Muvaffaqiyatsizlikdan qo'rqish - xato qilish yoki tanqidga duchor bo'lish qo'rquvi ijodiy fikrlashni bo'g'ib qo'yishi mumkin. Muvaffaqiyatsizlik ehtimolini oldini olish uchun odamlar tavakkal qilishdan va yangi g'oyalarni sinab ko'rishdan qochishlari mumkin.

Muvofiqlik va ijtimoiy bosim - ijtimoiy me'yorlar va tengdoshlarning bosimi odamlarni qutidan tashqarida fikrlashdan qaytarishi mumkin. Belgilangan me'yorlarga moslashish istagi ijodiy ifodani cheklashi mumkin.

Vaqt yetishmasligi - tig'iz jadvallar va qat'iy muddatlar ijodiy g'oyalar haqida o'ylash va izlanish uchun kam vaqt qoldirishi mumkin. Tezkor maqsadlarga erishish uchun bosim yanada innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqishga to'sqinlik qilishi mumkin.

Xilma-xillik va hamkorlikning yo'qligi - turli nuqtai nazarlar va tajribalarga cheklangan ta'sir qilish ijodiy fikrlashni cheklashi mumkin. Ijodkorlikni rivojlantirish uchun fikr almashish va konstruktiv fikr-mulohazalarni qo'llab-quvvatlaydigan hamkorlik muhiti muhim ahamiyatga ega.

Salbiy muhit - salbiy yoki qo'llab-quvvatlamaydigan ish yoki uy muhiti ijodiy fikrlashga to'sqinlik qilishi mumkin. Rag'batlantirishning etishmasligi yoki doimiy tanqid odamlarni noan'anaviy g'oyalarni o'rganishdan qaytarishi mumkin.

Texnologiyaga haddan tashqari ishonish - texnologiya ijodkorlikni oshirishi mumkin bo'lsa-da, unga haddan tashqari ishonish ijodiy fikrlashni rivojlantirishga to'sqinlik qilishi mumkin. Doimiy chalg'itish va ma'lumotni passiv iste'mol qilish asl fikrni cheklashi mumkin.

⁴ Pressfield S. The war of art: Break through the blocks and win your inner creative battles. Black Irish Entertainment LLC; 2002 Jun 3.

Ehtiros yoki qiziqishning yetishmasligi - ijodkorlikni rivojlantirish uchun chinakam qiziqish va ishtiyoq juda muhim. Mavzu yoki vazifaga ishtiyoqning yo'qligi u haqida ijodiy fikrlash motivatsiyasini kamaytirishi mumkin.

Samarasiz yetakchilik - innovatsiyalarni bo'g'uvchi yoki ijodiy hissalarini qadrlamaydigan etakchilik tashkilotda ijodiy fikrlashni rivojlantirishga to'sqinlik qilishi mumkin.

Natijalarga ortiqcha e'tibor - faqat aniq natijalarga erishishga e'tibor berish tajriba va izlanishni to'xtatib, ijodiy jarayonni inhibe qilishi mumkin.

Ushbu to'siqlarni bartaraf etish uchun shaxslar va tashkilotlar eksperimentni qadrlaydigan, ijodkorlikni taqdirlaydigan hamda uzluksiz o'rganish va takomillashtirish madaniyatini rivojlantiruvchi qo'llab-quvvatlovchi va ochiq fikrli muhitni yaratish ustida ishlashlari mumkin. O'sish tafakkurini rag'batlantirish, xilma-xillikni qabul qilish va hamkorlik uchun imkoniyatlar yaratish ham ijodiy fikrlashni rivojlantirishda muhim rol o'ynashi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, kelajakdagi rahbarlarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish va rivojlantirish uchun qo'llaniladigan usullar yetakchilikning rivojlanayotgan manzarasi uchun juda muhimdir. Turli strategiyalarni o'z ichiga olgan ko'p qirrali yondashuvni qo'llash ijodiy fikrlash qobiliyatlarini har tomonlama rivojlantirishni ta'minlaydi. Qiziqishni rag'batlantirish, hamkorlikni rag'batlantirish, tajribaviy o'rganish uchun imkoniyatlarni taqdim etish va innovatsiyalarni qadrlaydigan madaniyatni rivojlantirish bu jarayonning asosiy tarkibiy qismidir.

Ijodiy fikrlashni rivojlantirish nafaqat individual rahbarga, balki ular ta'sir qiladigan tashkilot va jamiyatlarga ham sarmoyadir. Tez o'zgarishlar va murakkablik bilan ajralib turadigan davrni bosib o'tayotganimizda, bo'lajak rahbarlar tanqidiy fikrlash, kutilmagan muammolarga moslashish va innovatsion echimlarni tasavvur qilish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Ushbu usullarni etakchilikni rivojlantirish dasturlari, ta'lim o'quv dasturlari va ish joyidagi muhitga integratsiyalash orqali biz nafaqat an'anaviy muammolarni hal qilishda ustun bo'lgan, balki oldindan aytib bo'lmaydigan kelajakni shakllantirish va boshqarish uchun ijodkorlik qobiliyatiga ega bo'lgan liderlar avlodiga yo'l ochamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Chunfang Zhou, Lingling Luo. Group Creativity in Learning Context: Understanding in a Social-Cultural Framework and Methodology. *Creative Education*, Vol.3 No.4, August 13, 2012
2. Mumford, M. D., Scott, G. M., Gaddis, B., & Strange, J. M. (2002). Leading creative people: Orchestrating expertise and relationships. *The Leadership Quarterly*, 13(6), 705-750.
3. Bono, Edward de. "How to have creative ideas." (2007).
4. Ikromjonovna, J. S. (2023). Umumiy o'rta ta'lim maktablarida joriy etilgan yangi darsliklarning afzallik jihatlari. *Qo'qon universiteti xabarnomasi*, 661-663.
5. Pressfield S. *The war of art: Break through the blocks and win your inner creative battles*. Black Irish Entertainment LLC; 2002 Jun 3.
6. Jumanova, S. I., & Asqarova, D. (2023). MAKTABGACHA TA'LIMDA TAYYORLOV GURUHI TARBIYALANUVCHILARINING KREATIV FIKRLASHINI O 'STIRISHDA STEM TA'LIMINING O 'RNI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(15), 377-381.
7. Jumanova, S. (2022). USMON AZIM SHE'RIYATIDA KUZ MOTIVI. *Scientific journal of the Fergana State University*, (2), 29-29.
8. Maxliyoxon, O., & Sohibaxon, V. (2024). BADIY O 'QISHNING BOLALARNING FIKRLASHIGA TA'SIRI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 10-14
9. Maxliyoxon, O., & Layloxon, M. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA TEATR-SAHNALASHTIRISH FAOLIYATINING SHAKLLARI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 15-20.
10. Maxliyoxon, O., & Nilufar, Y. L. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM SINFLARIDA YOD O 'QISH VA BADIY O 'QISHNING MUHIMLIGI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 46-51.
11. Maxliyoxon, O., & Sarvinoz, M. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARINI OMAVIY TADBIRLARGA TAYYORLASH USULLARI. *YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INOVOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 41-44.
12. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2023). RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA RAQAMLI IQTISODIYOT SIYOSATI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 294-298.
13. GM Abdullaev Akhrorjon. (2023). O'zbekistonda islom moliyasini joriy etishdagi imkoniyat va istiqbollari. *ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 1 ...*

14. HA Abdullaev Akhrorjon. (2023). Islom moliyasidan keng foydalanish asoslari. ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 1 ...
15. UI Abdullaev Akhrorjon, Akhmadjonov O. (2023). Islom moliyasida shartnoma turlari. ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI